

► **Filmtrio in de ban van Marius Dielemans, oud-bewoner Bergse watertoren**

‘Met deze documentaire willen we hem levend houden’

Een betoverende man: kunstenaar Marius Dielemans had de uitstraling van een magiër. De verbouwing van de watertoren in Bergen op Zoom – zijn atelier, woonhuis en levenswerk – kon hij niet afmaken. En dat voor de man die van geen ophouden wilde weten. Hij stierf aan kanker. Nu is er de film ‘Marius’.

Marieke Boerefijn
Bergen op Zoom

Ze zijn alledrie onder de indruk van het werk en leven van Marius Dielemans: Arthur van der Starre, Wouter Crusio en Ronnie van Overveld. Het Bergse filmtrio dook in 66 uur ruw filmmateriaal en maakte er de documentaire *Marius, het begint met niet ophouden* van.

Dat ‘niet ophouden’ is de rode draad in een verhaal over kunst en ziekte. De man die alleen maar wilde maken en daar zoveel ‘pret’ aan beleefde, stierf aan leverkanker in 2018. Arthur van der Starre filmde hem van dichtbij in het laatste jaar van zijn leven.

Van der Starre leerde de kunstenaar kennen als bijna-buurman. „Als ik uit mijn badkamerraam kijk, kijk ik zo op de watertoren. Ik was er een keer tijdens Open Monumentendag en leerde Marius kennen. Het riep bij mij beelden op van Gaudí of Dalí. Ik dacht: Marius, jij bent veel groter dan die watertoren. Ik ga je volgen met mijn camera.”

Laatste kunstwerk

En zo geschiedde. Marius werd gefilmd in zijn huis en atelier, zijn laatste kunstwerk. „Ik was flabbergasted over wat hij al jaren met de toren aan het doen was, maar nog meer was ik onder de indruk van Marius zelf. Hij zat toen al in chemotherapie. Hij zei: als je me volgt, dan tot het einde.”

Het werd een verbintenis, een vriendschap. Van der Starre ging met de camera mee naar ziekenhuisafspraken en uiteindelijk naar het hospice. „Ik wilde geen sentimenteel verhaal maken maar juist laten zien hoe krachtig Marius is, als kunstenaar met het einde van zijn leven in zicht.”

Wouter Crusio, Bergse documentaire- en programmamaker, ziet Van der Starre nog aankloppen met een spreekwoordelijke ‘doos vol banden’.

▲ **V.l.n.r. Arthur van der Starre, Wouter Crusio en Ronnie van Overveld hebben een documentaire gemaakt over de Bergse kunstenaar Marius Dielemans (afbeelding op het scherm).** FOTO TONNY PRESSER/PIX4PROFS

„Digitaal natuurlijk, maar 66 uur ruw gedraaid beeldmateriaal. We wisten: dit is goud, maar ook veel. Hier moet wat mee gebeuren. Dus we gaan subsidie aanvragen om een eerbetoon voor Marius te maken.”

De Mastboom-Brosens Stichting, het Cultuurfonds Brabant en de gemeente Bergen op Zoom staken geld in het project. Er volgden filmavonden om al het ruwe materiaal van Arthur te bekijken. „We zaten op het puntje van onze stoel”, vertelt Crusio. „Die man. De betovering. Je wordt erin gezogen, hij neemt je mee in zijn wereld. Prachtig. Hij had ons meteen te pakken.”

Ook geluidstechnicus Ronnie van Overveld zag meteen potentie. „Wat het zo interessant maakt, is dat iedereen hier in Bergen de watertoren kent. Dat het al een verrassing is hoe die er van binnen uitziet en hoe hij door een kunstenaar is verbouwd. Maar lang niet iedereen weet wie Marius Dielemans was. Hij was nooit tevreden, hij kon niet ophouden met maken. Ik heb hem nooit in levende lijve ontmoet, maar door dit project ben ik compleet betoverd.”

Wat is dan die magie van Marius Dielemans waar de heren alledrie zo door gegrepen zijn? „Kijk de film”, is het gezamenlijke antwoord. Voor Wouter Crusio zet de documentaire de tijd stil, voor Arthur van der Starre brengt Marius weer tot leven en Ronnie van Overveld wordt gegrepen door zijn persoonlijkheid en het enthousiasme om ‘te maken’, ook wanneer Marius aftakelt.

De documentaire laat zien waartoe bevlogenheid en passie leiden. Of het

nu gaat om het handen- en voetenkrukje van Marius, de organische wenteltrap, de omhelsstoelen of de bijzondere ronde douche met handzeepbakje in de vorm van een hand: er zat liefde in. Net als de documentaire was de watertoren een liefdeswerk oud papier-project.

Marius woonde zestien jaar in de Bergse watertoren. Hij wilde het gebouw redden. Hij maakte blauwe draaiende tandwieldeuren en houten traphekjes waarin vogels vlogen, bijna zoals Escher ze tekende.

Een hangende en zwevende, klassieke kapstok. Wat niks werd, belandde in de notbox; een milieu-

De film gaat over de kracht van Marius

– Wouter Crusio, documentairemaker

vriendelijk alternatief voor de verzenddoos. „Met een stapel hout voor de deur was hij gelukkig”, vult Van Overveld aan. „Hij wilde zaagsel maken. Dan wist-ie dat-ie bezig was met een project. Maken maken maken, maar dat werd steeds moeilijker.”

In de film zegt Marius dat de wereld niet klopt: alles is veel te recht. Hij maakte iets vanuit grote onvrede en woede over wat hij om zich heen zag: ‘Als je van die schoenendozen in het landschap bouwt, zet ze dan schuin. Het kan zoveel leuker.’

Hij maakte en veranderde alles zelf:

deuren werden gebogen en houten trappen kregen kromme leuningen. Dat deed hij met de grootste pret: voorpret bij het bedenken, dikke pret bij het maken en nog meer pret bij het laten zien aan de mensen. De vele rondleidingen in zijn levenswerk waren zijn alles.

Totdat het niet meer ging. Maken kon hij alles, maar zijn lijf ging kapot. Arthur: „In het hospice was Marius nog met zijn werk bezig en nog aan het maken. Timelapses aan het monteren op zijn tablet. Maar hij kreeg ook de lachers nog op zijn hand. Het was geen zielepiet, maar hij takelde keihard af.”

Het was pittig om de film aan Bas Dielemans, de zoon van Marius, te laten zien, vertellen de drie makers. „Zijn geest was sterker dan zijn lijf”, benadrukt Crusio. „De film gaat over de kracht van Marius. Natuurlijk is het ook een keihard verhaal over ziek zijn en doodgaan. We zien hoe een fantastische kunstenaar verloren gaat. Met deze documentaire willen we hem levend houden en laten zien dat zijn levenswerk, onze watertoren eigenlijk een museumstuk is.”

■ De film *Marius* draait op 23 augustus in C-Cinema op Kijk in de Pot in Bergen op Zoom. Kaarten zijn verkrijgbaar via C-Cinema. Omroep Brabant zendt de documentaire uit op dezelfde datum. De opbrengst gaat naar KWF Kankerbestrijding. De Bergse watertoren aan de Parallelweg is nu privébezit. Tijdens Open Monumentendag op 12 en 13 september gaan de deuren open. Meer informatie op mariusdefilm.nl